

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- نوع دلالت لفظ بر معنا را در عبارات زیر تعیین کنید.
فردی از اهالی ونیز با دوست لیبیایی خود صحبت می کرد و می گفت: ما یک شهر داریم که گلّاش روی آب است، دوستاش گفت: این که چیزی نیست، ما کل کشورمون رو هواسه!

« پاسخ »

مطابقی / التزامی ①

۲- جاهای خالی را با کلمه های مناسب پر کنید.
(۱) دو حیظه ی اصلی منطق ..... و ..... است.
(۲) برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از ..... استفاده می کنیم.

« پاسخ »

① (۲) الفاظ

(۱) تعریف / استدلال

۳- در جمله «پلنگ به دنبال آهو بود که شکارچی به او شلیک کرد» چه نوع مغالطه ای به کار رفته است و چرا؟

« پاسخ »

مغالطه ابهام در عبارات به کار رفته، زیرا مرجع ضمیر نامشخص است.

۴- با تغییر علائم سجاوندی، معنای مختلفی برای جمله زیر بسازید.
«به نظر علی احمدی دانشجوی خوبی است.»

« پاسخ »

- به نظر علی، احمدی دانشجوی خوبی است.

- به نظر علی احمدی، دانشجوی خوبی است.

۵- در جمله زیر چه نوع مغالطه ای به کار رفته است؟
قول داده بودم پول رستوران را حساب کنم، روی هم می شود ۴۲۰۰ تومان، اما نگفته بودم که پول غذا را من پرداخت می کنم!

« پاسخ »

مغالطه توسل به معنای ظاهری

۶- نوع دلالت لفظ بر معنا را در عبارات زیر تعیین کنید.

- ۱- کتابم را گم کردم.
- ۲- ماشینم خراب شد.
- ۳- فلانی شیر است.

« پاسخ »

- ۱- دلالت مطابقی
- ۲- دلالت تضمنی یا دربردارنده
- ۳- دلالت التزامی

۷- در جملات زیر کدام نوع دلالت به کار رفته است؟

- ۱- خانه‌ام را فروختم.
- ۲- خانه‌ام را رنگ کردم
- ۳- خانه‌ام را دزد برد.

« پاسخ »

- ۱- دلالت مطابقی
- ۲- دلالت تضمنی
- ۳- دلالت التزامی

۸- معنای واژه‌های زیر را مشخص کنید:

- ۱- شما نمی‌توانید وارد بخش مراقبت‌های ویژه بشوید: نمی‌توانی: .....
- ۲- پیر شده‌ای و دیگر نمی‌توانی این سنگ را بلند کنی. نمی‌توانی: .....

« پاسخ »

- ۱- نمی‌توانی: یعنی اجازه نداری
- ۲- نمی‌توانی: توانایی انجام آن را نداری

۹- چنانچه چند معنای متعدد به کمک یک لفظ واحد بیان شوند، به این کلمات ..... می‌گویند.

« پاسخ »

مشترک لفظی

۱۰- چرا در علم منطق وارد قواعد حرفی و نحوی نمی‌شویم؟

« پاسخ »

چون علم منطق وابسته به زبان خاصی نیست.

۱۱- به چه علت در منطق به مبحث الفاظ توجه خاصی می‌شود؟

« پاسخ »

زیرا خطا در الفاظ و معنای آنها می‌تواند باعث خطا در اندیشیدن شود.

۱۲- امکان استفاده از کدام مغالطه در عبارت زیر وجود دارد؟

«احمد به پدرش خیلی احترام می‌گذارد، او فرد با ایمانی است.»

- (۱) اشتراک لفظ
(۲) توسل به معنای ظاهری کلمات
(۳) ابهام در مرجع ضمیر
(۴) مغالطه نگارشی کلمات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موج ضمیر «او» مشخص نیست که به احمد بر می‌گردد یا به پدرش

۱۳- در هر کدام از موارد زیر امکان وقوع کدام مغالطه وجود دارد؟

الف: اخراج لازم نیست سرکار بیاید.

ب: ما اعلام کردیم تا آخر بهمن این کارخانه افتتاح می‌شود و افتتاح کردیم نگفته بودیم که راه‌اندازی می‌شود.

- (۱) الف: ابهام در مرجع ضمیر ؛ ب: مغالطه نگارشی کلمات
(۲) الف: مغالطه اشتراک لفظ ؛ ب: توسل به معنای ظاهری کلمات
(۳) الف: مغالطه نگارشی کلمات ؛ ب: ابهام در مرجع ضمیر
(۴) الف: مغالطه نگارشی کلمات ؛ ب: توسل به معنای ظاهری کلمات

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در الف اگر ویرگول بعد از اخراج گذاشته شود و اگر بعد از (لازم نیست) گذاشته شود، معنا متفاوت می‌شود و منجر به مغالطه نگارشی می‌شود. در ب افتتاح کردن به دلالت التزام بر راه‌اندازی کردن به کار می‌رود ولی فرد گوینده به دلالت مطابقه گفته است.

۱۴- در کدام عبارت لفظ مشخص شده به دلالت التزام به کار رفته است؟

- (۱) داشتم کتاب را ورق می‌زدم که پاره شد.
(۲) کل شهر دور او جمع شدند.
(۳) قیمت خانه خیلی گران شده است.
(۴) قبل از غذا دست خود را بشویید.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مقصود از کل شهر، کل مردم شهر است.

۱۵- «مغالطه نگارشی کلمات» ناشی از عدم توجه به کدام گزینه است؟

- (۱) ابهام موجود در جملات
- (۲) به کار بردن معنای مطابقی و تضمینی کلمات به جای یکدیگر
- (۳) رعایت علائم سجاوندی در جملات
- (۴) انتقال کلمات به صورت شفاهی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات»، باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» می‌شود.

۱۶- به ترتیب چه عاملی در عبارات زیر باعث بروز خطای اندیشه می‌شود و مغالطه به وجود آمده ناشی از چیست؟ «سعید همسایه‌اش را تکریم می‌کند، او فرد متدینی است. - رستم بر اسب نشست، دستی بر سرش کشید و حرکت کرد.»

- (۱) استفاده از عبارات دوپهلوی - استفاده از عبارات دوپهلوی - مشخص نبودن مرجع ضمیر
- (۲) استفاده از عبارات دوپهلوی - شیوه نگارش کلمات - عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی
- (۳) اشتباه در کتابت و نگارش - استفاده از عبارات دوپهلوی - مشخص نبودن علائم سجاوندی
- (۴) اشتباه در کتابت و نگارش - شیوه نگارش کلمات - عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استفاده از عبارات دوپهلوی در عبارات مذکور می‌تواند باعث بروز خطای اندیشه شوند. ابهام موجود در جملات صورت سؤال، ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر است.

۱۷- اگر کسی قصد مغالطه داشته باشد با کدام کلمه از کلمات زیر می‌تواند مغالطه کند و نام مغالطه چه خواهد بود؟ و در جمله «سد ساخته شد توسط پیمانکار خراب شد» چه نوع مغالطه‌ای است؟

- (۱) ارز، ارض - نصر، نثر - مغالطه توسل به معنای ظاهری - مغالطه شیوه نگارشی کلمات
- (۲) خیش، خویش - غریب، قریب - مغالطه شیوه نگارشی کلمات - مغالطه شیوه نگارشی کلمات
- (۳) ثری، سرا - مَلِک - مُلِک - مغالطه اشتراک لفظ - مغالطه ابهام در مرجع ضمیر
- (۴) خاست، خواست - ثواب، صواب - مغالطه ابهام در مرجع ضمیر - مغالطه اشتراک لفظ

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اشتباه در کتابت و نگارش، می‌تواند باعث خطای ذهنی شود، عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات، باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» می‌شود و این خطا می‌تواند به جز علائم سجاوندی و حرکات، ناشی از دیکته کلمات نیز باشد، مغالطه «خیش، خویش» و «غریب، قریب» ناشی از به کار بردن نادرست دیکته کلمات است و مغالطه جمله «سد ساخته شده توسط پیمانکار خراب شد.» ناشی از عدم رعایت علائم سجاوندی و حرکات است.

۱۸- پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) نوع دلالت لفظ بر معنا در عبارت «تند ورق نزن، کتابم را پاره کردی» چیست؟

ب) خطای منتهی به مغالطه «توسل به معنای ظاهری» از به کاربردن کدام دلالت‌ها به جای یک‌دیگر به وجود می‌آید؟

۱) دلالت تضمینی - به کار بردن دلالت مطابقی به جای تضمینی و التزامی

۲) دلالت مطابقی - به کار بردن دلالت التزامی به جای تضمینی و مطابقی

۳) دلالت تضمینی - به کار بردن دلالت التزامی به جای تضمینی و مطابقی

۴) دلالت مطابقی - به کار بردن دلالت مطابقی به جای تضمینی و التزامی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) لفظ کتاب در این عبارت بر ورق‌های آن دلالت دارد و شامل کل کتاب نمی‌شود. به این نوع از دلالت لفظ بر معنا که متضمن (دربردارنده) بخشی از معنای اصلی لفظ است، «دலالت تضمینی» می‌گویند.

ب) به کاربردن دلالت مطابقی، به جای تضمینی و التزامی به خطایی منتهی می‌شود که آن را «مغالطه توسل به معنای ظاهری» می‌نامند.

۱۹- به مبحث الفاظ در منطق توجه خاصی می‌شود، چون.....

۱) برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کنیم.

۲) علم منطق وابسته به زبان خاصی است.

۳) در استفاده از الفاظ باید قواعد صرفی و نحوی به کار گرفته شود.

۴) خطای در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند سبب خطا در اندیشیدن شود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از آن‌جا که خطای در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند باعث خطا در اندیشیدن (تعریف و استدلال) شود. به مبحث الفاظ در منطق توجه خاصی می‌شود.

۲۰- با توجه به محاوره‌ی زیر، علی و محمد به ترتیب دچار مغالطه‌های ..... و ..... شده‌اند.
 محسن: گویا آن مرحوم از اتفاقی که قرار بود بیفتد مطلع بود، چون یک هفته پیش از مرگش به من گفت عازم سفری بی‌بازگشت هستم.

علی: راستی؟ کجا به سلامتی؟

محمد: ولی تو که هنوز هستی محسن!

(۱) اشتراک لفظ - ابهام در مرجع ضمیر

(۳) اشتراک لفظ - نگارشی کلمات

(۲) توسل به معنای ظاهری - نگارشی کلمات

(۴) توسل به معنای ظاهری - ابهام در مرجع ضمیر

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. علی دلالت «سفر» را مطابقی در نظر گرفته است لذا از مقصد سفر می‌پرسد و برای مسافر آرزوی سلامتی می‌کند، اما از نظر محسن که گوینده‌ی سخن است، «سفر» دلالت التزامی بر مرگ داشته است. بنابراین علی دچار مغالطه‌ی «توسل به معنای ظاهری» شده است.

محمد گمان کرده است ضمیر فعل «هستم» به خود محسن برمی‌گردد، درحالی‌که از نظر محسن این ضمیر به مرحومی که گوینده‌ی جمله است، برمی‌گشت. پس محمد دچار مغالطه‌ی «ابهام در مرجع ضمیر» شده است.
 تذکر: ممکن است گفته شود اگر علائم سجاوندی نقل قول مستقیم در جمله‌ی محسن رعایت می‌شد (یعنی به این نحو: گویا آن مرحوم ... پیش از مرگش به من گفت: «عازم سفری بی‌بازگشت هستم»)، مغالطه‌ای برای محمد رخ نمی‌داد، پس مغالطه‌ی نگارشی رخ داده است. اما باید توجه داشت که این یک محاوره بود و «مغالطه‌ی نگارشی» فقط در صورت مکتوب کلمات، ممکن است به وجود بیاید.

۲۱- کدام یک از کلماتی که زیر آن‌ها خط کشیده شده، دارای «دلالت التزامی» نیست؟

«با اینکه نویسنده‌ی این مقاله دارای قلم شیوایی است، اما هرگز مطلب استخوان‌داری ننوشته است. بیشتر مطالب او درباره‌ی معاملات املاک گران‌قیمت یا حواشی زندگی چهره‌های مشهور و معروف است.»
 (۱) قلم (۲) استخوان‌دار (۳) املاک (۴) چهره‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «املاک» در این جا به معنای انواع ملک است و لذا دلالت مطابقی دارد.

گزینه ۱: «قلم» دلالت التزامی دارد، زیرا به معنای «روش نویسندگی» است.

گزینه ۲: «استخوان‌دار» دلالت التزامی دارد، چون به معنای «قوی، محکم و اساسی» است.

گزینه ۴: «چهره» دلالت التزامی دارد، زیرا به معنای «شخصیت» است.

تذکر: دلالت «چهره» بر «انسان» تضمینی نیست، چون «چهره» جزئی از «انسان» است، نه برعکس.

۲۲- کدام گزینه مغالطه‌ای متفاوت با دیگر گزینه‌ها دارد؟

- ۱) اگر طلبکاران آمدند، من از درون خانه به حیاط می‌روم، به آن‌ها بگو در خانه نیستم.
- ۲) من که گفتم پیش از ظهر سری به شما می‌زنم. ساعت هفت صبح آمدم ولی نبودید!
- ۳) هر کسی که با آن شادروان ملاقات می‌کرد، اگر دل گرفته بود، می‌گفت دلشاد شدم.
- ۴) قرار بود شهر بازی بیایم که آمدم، ولی نگفته بودم سوار وسایل بازی هم می‌شویم!

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مغالطه‌ی «ابهام در مرجع ضمیر» است، زیرا مشخص نیست که آن شادروان دلشاد می‌شده یا کسی که با او ملاقات می‌کرده است. سایر گزینه‌ها: مغالطه‌ی «توسل به معنای ظاهری» دارند.

۲۳- کدام گزینه در علم منطق، مورد بحث و بررسی قرار نمی‌گیرد؟

- ۱) فعل «دیدم» گذراست و در جمله باید بعد از یک مفعول بیاید تا معنا کامل شود.
- ۲) لفظ «مدرسه» یک معنا دارد، اما گاهی به معنای درس یا کلاس اشاره می‌کند.
- ۳) لفظ «گشتن» دارای معنای مختلف است که نباید با هم اشتباه شوند.
- ۴) «مربع پنج‌ضلعی» عبارتی معنادار در ذهن ولی فاقد مصداق است.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علم منطق به قوانین تفکر می‌پردازد که بین همه‌ی انسان‌ها با هر زبانی مشترک است، اما منطق با قواعد صرفی و نحوی که در هر زبانی متفاوت است، کاری ندارد. در این جا درباره‌ی گذرا (متعدی) بودن فعل «دیدم» و این که در فارسی باید بعد از مفعول به کار رود، سخن گفته شده است، در حالی که مثلاً در عربی معمولاً فعل، قبل از مفعول می‌آید و نه بعد از آن، ولی از جهت منطقی تقدم و تأخر اجزای جمله، تفاوتی ایجاد نمی‌کند. لذا این چنین قوانین مختص هر زبان خاص، در منطق بررسی نمی‌شوند.

گزینه‌ی ۲: در منطق این موضوع در مبحث «انواع دلالت» مطرح می‌شود، زیرا توجه به نوع دلالت هر لفظ از مغالطه‌ی «توسل به معنای ظاهری» جلوگیری می‌کند.

گزینه‌ی ۳: دو معنا داشتن یک لفظ همان «اشتراک لفظ» است که به جهت جلوگیری از «مغالطه‌ی اشتراک لفظ» در منطق بررسی می‌شود.

گزینه‌ی ۴: درباره‌ی رابطه‌ی الفاظ و مفاهیم و مصادیق است و مثالی است که از لفظی که معنای ذهنی دارد ولی مصداق خارجی ندارد. توجه به این امر موجب می‌شود گمان نکنیم معنای هر چیزی را که می‌فهمیم لزوماً در خارج هم مصداقی دارد، مثل «شریک خداوند» که معنای روشنی در ذهن دارد ولی در واقع وجود ندارد.

دو عبارت زیر را بخوانید و به دو سؤال بعدی پاسخ دهید.

الف) اگر من به یک صندلی اشاره کنم و بگویم: «این یک صندلی است»؛ لازم است مشخص شود که من به کل آن شیء اشاره می‌کنم و نه مثلاً به یکی از پایه‌هایش یا مثلاً به چوبی که صندلی از آن ساخته شده است.

ب) زبان فارسی دارای ساختاری است که در آن، جملات به صورت دو مجموعه از کلمات ارائه می‌شوند که مجموعه اول، نهاد جمله است و مجموعه دوم، گزاره را شکل می‌دهد. این ساختار به هیچ وجه، مختص زبان فارسی نیست.

۲۴- عبارت ..... می‌تواند در علم منطق مورد توجه باشد؛ زیرا .....

۱) الف- به قواعد صرفی یا نحوی زبان اشاره می‌کند و در جهت جلوگیری از برخی خطاهای زبانی به کار می‌آید.

۲) ب- وابسته به یک زبان خاص نیست و یک اصل کلی را بیان می‌کند که باعث کاهش خطای اندیشه می‌شود.

۳) الف- وابسته به یک زبان خاص نیست و به انسان کمک می‌کند از بعضی خطاهای ذهنی و فکری مصون بماند.

۴) ب- به قواعد صرفی یا نحوی زبان اشاره می‌کند و در جهت پرهیز از خطا در تعاریف و استدلال‌ها مفید است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت الف درباره نحوه دلالت مفهوم جزئی «این» بر شیء خارجی مورد اشاره است.

بررسی این مطلب برخلاف قواعد صرف و نحو، وابسته به زبان خاصی نیست (همه زبان‌ها لفظی برای اشاره دارند)

(رد گزینه ۱)؛ بلکه در زمره این اصول کلی‌ای است که اطلاع از آنها در حیطة زبان (الفاظ)، به ما در جهت جلوگیری

از خطای اندیشه یاری می‌رسانند. بنابراین این عبارت در علم منطق مورد توجه است.

گزینه‌های ۲ و ۴: عبارت ب به قواعد نحوی زبان فارسی اشاره دارد. هر چند چنین قاعده‌ای مختص زبان فارسی

نیست و برخی زبان‌های دیگر هم چنین ساختاری دارند ولی به هر حال این ساختار مختص زبان‌های خاصی است؛

نه همه زبان‌ها (زیرا مثلاً ممکن است در بعضی زبان‌ها گزاره اول بیاید و نهاد دوم؛ مثل جمله «ذهب المعلمون» در

زبان عربی). این امر سبب می‌شود این جمله درباره اصول کلی مرتبط با اندیشه (تعریف و استدلال) که بین همه زبان‌ها

مشترک است، نباشد و در علم منطق بررسی نشود.

- ۲۵- کدام گزینه ارزیابی بهترین درباره نسبت این دو عبارت با علم منطق ارائه می‌کند؟
- (۱) عبارت الف را می‌توان در علم منطق، در مبحث انواع دلالت‌ها بررسی کرد.
  - (۲) عبارت ب نسبت موجود در تصدیق‌های منطقی را بیان می‌کند.
  - (۳) عبارت الف را می‌توان از نظر منطقی، یک نوع استدلال دانست.
  - (۴) عبارت ب نشان می‌دهد که جملات چگونه در علم منطق تحلیل می‌شوند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اینکه منظور از کلمه «این»، خود «صندلی» است نه چیزی کمتر یا بیشتر، یعنی دلالت مطاقی «صندلی» برای آن شیء خارجی مورد اشاره وضع شده است. این‌گونه دلالت‌ها در علم منطق در مبحث «نحوه دلالت لفظ بر معنا در جملات» بررسی می‌شوند.

گزینه‌های ۲ و ۴: اولاً عبارت ب، نسبت بین نهاد و گزاره را از نظر منطقی شرح نداده است؛ بلکه صرفاً نام اجزای جمله و ترتیب قرار گرفتن آن‌ها را بیان کرده است. ثانیاً هر جمله‌ای نهاد و گزاره دارد ولی هر جمله‌ای تصدیق نیست؛ تنها جملاتی تصدیق هستند که حکم و قضاوت دارند و در آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم. بنابراین جملاتی مثل «ساعت چند است»؟ گرچه نهاد و گزاره دارند و مضمول توضیح عبارت ب هستند ولی تصدیق نیستند و در علم منطق بررسی نمی‌شوند.

گزینه ۳: در عبارت الف هیچ تصدیق مجهولی به کمک تصدیق‌های معلوم کشف نشده است؛ بنابراین استدلال نیست.

- ۲۶- کدام گزینه درباره بیت زیر درست است؟

امشب صدای تیشه از بیستون نیامد / شاید به خواب شیرین فرهاد رفته باشد

- (۱) واژه «شیرین» در این بیت به دلیل مشترک لفظی بودن، باعث مغالطه شده است.
- (۲) واژه «خواب» می‌تواند به «امری ذهنی» و نیز «امری خارجی» اشاره کند.
- (۳) اگر «خواب» را به معنای «رویا» بگیریم، مغالطه «توسل به معنای ظاهری» است.
- (۴) عدم استفاده از علائم نگارشی، باعث مغالطه «نگارشی» کلمات شده است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. واژه «خواب» را در این بیت، هم می‌توان دلالت‌کننده بر «آرمیدن» که امری خارجی است در نظر گرفت و هم می‌توان به معنای «خواب دیدن» که امری ذهنی است، به حساب آورد.

گزینه ۱: واژه «شیرین» در این بیت دارای دو معنای «زنی به نام شیرین که معشوق فرهاد بود» و نیز «مزه شیرین» است. بنابراین این واژه دارای اشتراک لفظ است. اما چون در آرایه ایهام به کار رفته و هر دو معنای آن صحیح و مورد نظر شاعر بوده است، مغالطه‌ای صورت نگرفته است.

گزینه ۳: اگر «خواب» به معنای «رویا» باشد، مرجع ضمیر (شناسه) «به خواب رفته باشد» فقط می‌تواند فرهاد باشد که به رویای معشوقش شیرین رفته است.

گزینه ۴: عدم استفاده از علائم سجاوندی خللی به معنا وارد نکرده است؛ بلکه اصولاً در اشعار از علائم سجاوندی استفاده نمی‌ود و وزن و عروض شعر به جلوگیری از اشتباه خواننده شدن، کمک می‌کند.

۲۷- در تاریخ قوم یهود آمده است که «خداوند به آن‌ها دستور داد که در روز شنبه ماهی صید نکنند. اما از آن جایی که در روز شنبه ماهی فراوان بود، آن‌ها حوضچه‌هایی ساختند که ماهی‌ها به آن وارد شوند و شنبه‌های دریچه آن را می‌بستند تا یکشنبه ماهی‌ها را صید کنند». قوم یهود در این راه کار از چه مغالطه‌ای استفاده کردند؟

- (۱) توسل به معنای ظاهری
 (۲) ابهام در مرجع ضمیر
 (۳) اشتراک لفظی
 (۴) استناد به دلالت التزامی به جای مطابقی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قوم یهود معنای تحت‌اللفظی (ظاهری) «صید کردن»، یعنی دلالت مطابقی به جای التزامی را در نظر گرفتند (رد گزینه ۴). به این صورت که اطاعت از دستور خداوند را تنها در این دیدند که در روز شنبه ماهی‌ها را از آب نگیرند. اما به دام انداختن ماهی‌ها در حوضچه‌ها که معنای التزامی «صید کردن» است را مجاز شمردند؛ بنابراین مغالطه «توسط به معنای ظاهری» را به کار بردند.

- ۲۸- واژه‌های «غایت»، «گل» و «نگران» به ترتیب ممکن است کدام خطاهای ذهنی را موجب شوند؟
- (۱) اشتراک لفظ - نگارشی - اشتراک لفظ
 (۲) نگارشی - اشتراک لفظ - اشتراک لفظ
 (۳) اشتراک لفظ - نگارشی - نگارشی
 (۴) نگارشی - اشتراک لفظ - نگارشی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. واژه «غایت» دارای دو معنای «نهایت و پایان» و «هدف و مقصود» است. بنابراین ممکن است باعث مغالطه «اشتراک لفظ» شود؛ مثل: «غرض از هر کاری رسیدن به غایت آن است. غایت زندگی مرگ است. پس غرض از زندگی مرگ است».

لفظ «گل» با ضمه و کسره دو معنای متفاوت دارد. بنابراین عدم حرکت‌گذاری در برخی جملات که هم با «گل» معنا می‌دهند و هم با «گِل»، مغالطه «نگارشی» ایجاد می‌کند؛ مثل: «باران آمده و باغچه پر از گل شده است».

واژه «نگران» دارای دو معنای «دلوپس» و «نگاه کننده» است؛ بنابراین ممکن است در برخی جملات موجب مغالطه «اشتراک لفظ» شود؛ مانند: «به در خانه چشم دوخته‌ام و تا برگشتنت نگران خواهم بود».

۲۹- در شعر زیر، دلالت کدام یک از کلماتی که زیرشان خط کشیده شده، مطابقی نیست؟
 تا چند اسیر رنگ و بو خواهی کشید / چند از پی هر زشت و نکو خواهی شد
 گر چشمه زمزمی و گر آب حیات / آخر به دل خاک فرو خواهی شد
 (۱) اسیر (۲) چشمه (۳) دل (۴) خاک

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دلالت مطابقی، دلالت لفظ دقیقاً مطابق با معنای آن کلمه است.
 گزینه ۱: «اسیر» به معنای خودش یعنی «گرفتار» دلالت کرده است.
 گزینه ۲: «چشمه» دقیقاً به معنای مطابقی «چشمه» دلالت کرده است؛ زیرا به چشمه زمزم اشاره دارد.
 گزینه ۳: «دل» در اینجا به معنای «درون» دلالت می کند که لازمه معنای مطابقی «دل» است؛ زیرا «دل» همواره در درون و باطن افراد قرار دارد. پس دلالت «دل خاک» به «عمق و درون خاک»، مطابقی نیست؛ بلکه التزامی است.
 گزینه ۴: «خاک» به معنای خودش دلالت کرده است.
 تذکر: گرچه در این شعر، «انسان مخاطب» به یک «چشمه» تشبیه شده است ولی «چشمه» معنای مطابقی خود را دارد. اگر مقصود از «چشمه» چیز دیگری بود یعنی مثلاً لفظ «چشمه» می آمد ولی یک معنای ملازم چشمه از آن قصد می شد دلالتش، التزامی بود؛ اما اینجا مقصود از «چشمه» همان «چشمه» است.

۳۰- در کدام گزینه، به ترتیب دلالت های «التزامی» و «تضمنی» مثال زده شده است؟

- (۱) دلالت «بخ» بر «سرما» - دلالت «مدرسه» بر «کلاس درس»
- (۲) دلالت «کتاب» بر «صفحات کتاب» - دلالت «صفحه کتاب» بر «متن درونش»
- (۳) دلالت «برق» بر «لامپ» - دلالت «شیر» بر «لبنیات»
- (۴) دلالت «دوش» بر «دیشب» - دلالت «سنگ» بر «جسم سخت»

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: التزامی - تضمنی / گزینه ۲: تضمنی - تضمنی / گزینه ۳: التزامی - التزامی /
 گزینه ۴: مطابقی - التزامی

۳۱- در کدام گزینه «ابهام در مرجع ضمیر» وجود دارد؟

- (۱) من آنم که رستم بُود پهلوان
- (۲) تو ماهی و من ماهی این برکه کاشی.
- (۳) ندانمت به حقیقت که در جهان به که مانی.
- (۴) باید با کسی ازدواج کند که دوستش داشته باشد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مشخص نیست مرجع ضمیر «ش» در «دوستش»، کسی است که توصیه درباره اوست (مثلاً حسن باید با کسی ازدواج کند که حسن را دوست داشته باشد) یا کسی است که توصیه به ازدواج با او صورت گرفته است (مثلاً حسن باید با کسی ازدواج کند که حسن او را دوست داشته باشد).

۳۲- واژه ..... و ..... به ترتیب می‌توانند موجب مغالطه «اشتراک لفظ» و «نگارشی» شوند.

- (۱) پرتغال - رود (۲) کرم - حیات (۳) شهادت - محرم (۴) تورم - رأس

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شهادت» به دو معنای «شهید شدن» و «شهادت دادن» دو کلمه مشترک لفظی هستند و ممکن است در جایی باعث مغالطه اشتراک لفظ شوند. «مُحَرَّم» از ماه‌های قمری و «مَحَرَّم» کسی است که خویشاوندی نزدیک داشته باشد و «مُحَرِّم» کسی است که در مناسک حج یا عمره انجام برخی افعال حلال بر او حرام می‌شود. بنابراین در کاربرد کلمه «محرم» در برخی جملات، امکان مغالطه نگارشی وجود دارد.

سایر گزینه‌ها: «پرتغال» به معنای «کشور پرتغال» و «پرتقال» به معنای «میوه پرتقال»، «رود» به معنای «آبراهه» و «رود» به معنای «فعل مضارع غایب مفرد»، «کَرَم» به معنای «لطف» و «کِرِم» به معنای «حیوان خزنده» و «کِرِم» به معنای «ماده خمیری که بر پوست می‌مالند»، «حیات» به معنای «زندگی» و «حیاط» به معنای «محوطه غیرمسقف خانه»، همگی امکان مغالطه نگارشی دارند (رد گزینه‌های ۱ و ۲). «رأس» به معنای «محل تقاطع اضلاع زاویه» و به معنای «سر» و به معنای «واحد شمارش برخی حیوانات» مشترک لفظی هستند. (رد گزینه ۴)

۳۳- مراد از «دلالت» در مبحث الفاظ انتقال از ..... به ..... است.

- (۱) مصداق مجهول - مصداق معلوم
(۲) لفظ - معنای آن
(۳) معنای مجهول - معنای معلوم
(۴) ذهن - زبان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مراد از دلالت یک لفظ بر معنا آن است که ذهن انسان با شنیدن یک لفظ به معنای آن منتقل می‌شود.

۳۴- در کدام حالت، احتمال بروز مغالطه «اشتراک لفظ» وجود دارد؟ هنگامی که .....

- (۱) برخی کلمات استدلال، هم‌معنا باشند.
(۲) معنای کامل یک لفظ را در نظر نگیریم.
(۳) یک لفظ دارای چند معنای مختلف باشد.
(۴) لفظ در معنایی غیر از معنای اصلی به کار رود.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. احتمال بروز مغالطه «اشتراک لفظ» در جایی است که ما «کلمات مشترک لفظی» داشته باشیم. «کلمات مشترک لفظی» کلماتی هستند که ظاهرشان مشترک است (لفظ مشترک دارند) ولی در معنا متفاوت هستند.

- ۳۵- مغالطه موجود در کدام جمله ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر است؟
- (۱) عفو لازم نیست اعدامش کنید.
  - (۲) دو برادر پنج سال اختلاف داشتند.
  - (۳) حمید از دوستش چند تا عکس گرفت.
  - (۴) علی با دوستش منطق تمرین می کند، او در منطق خیلی قوی است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ۱ مغالطه نگارشی و در گزینه ۲ و ۳ مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد. در گزینه ۱ مرجع «او» مشخص نیست (علی یا دوست علی)

- ۳۶- در کدام عبارت می تواند مغالطه توسل به معنای ظاهری اتفاق افتد؟
- (۱) مریم تا مادرش را دید از کیفش پول برداشت.
  - (۲) پول های گم شده توسط مادرم پیدا شد.
  - (۳) با من به رستوران بیاید قول می دهم من پول غذا را حساب کنم.
  - (۴) رستم بر اسب نشست، دستی بر سرش کشید و حرکت کرد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. حساب کردن پول غذا به دلالت التزامی است ولی فرد به دلالت مطابقه به کار برده است.

- ۳۷- کلمه مشخص شده در کدام عبارت به دلالت تضمینی به کار رفته است؟
- (۱) دهخدا قلم رسا و خوبی داشت.
  - (۲) برای مدرسه مان یک رایانه خریدیم.
  - (۳) آدرس را از سوپرمارکت سر کوچه پرسید.
  - (۴) برادر کوچکم کتابی را که امانت گرفته بودم پاره کرد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه ۱ قلم به دلالت التزامی و در گزینه ۳ نیز سوپرمارکت به دلالت التزامی به کار رفته است و در گزینه ۲ رایانه به دلالت مطابقه به کار رفته است.

- ۳۸- در جملات «حیوان یا مهره دار است یا بی مهره» و «حیوان اسم است»، «حیوان جنس است»، به ترتیب «حیوان» به حیطة
- ..... و ..... مربوط است.

(۱) خارج - ذهن - لفظ (۲) خارج - لفظ - ذهن (۳) ذهن - لفظ - خارج (۴) لفظ - لفظ - ذهن

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در جمله اول درباره حیوان خارجی صحبت شده است و در جمله دوم لفظ حیوان مورد نظر است نه حیوان خارجی یا حیوان ذهنی و در جمله سوم درباره حیوان در عالم ذهن صحبت شده است که جنس است نه حیوان در عالم خارج و یا لفظ حیوان.

۳۹- اگر از این جمله:

«مریم انشای دوست خود را خوب و بی‌اشکال خواند»، استنباط کنیم که انشای دوست مریم بی‌اشکال است، گرفتار کدام مغالطه شده‌ایم؟
 (۱) بار ارزشی کلمات (۲) اشتراک لفظ (۳) ابهام در عبارات (۴) توسل به معنای ظاهری

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فعل «خواند» مشترک لفظی است و دارای دو معنی «قرائت کردن» و «اعلام کردن» است.

۴۰- چه مغالطه‌ای در عبارت زیر وجود دارد؟

«صاحب مغازه: چرا مراقب مغازه نبودی؟ دزد مغازه را برده است.»

شاگرد مغازه: من از مغازه مراقبت کرده‌ام، دزد آنرا نبرده است.»

(۱) بار ارزشی کلمات (۲) اشتراک لفظ (۳) توسل به معنای ظاهری (۴) ابهام در عبارات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. صاحب مغازه، لفظ مغازه را به دلالت التزام به کار برده و مقصود اثاث و لوازم و چیزهایی که در مغازه وجود دارد بوده است ولی شاگرد، مغازه را به معنای ظاهری و مطابقه به کار برده و به آن متوسل شده است.

۴۱- کدام عبارت می‌تواند باعث ایجاد مغالطه‌ی نگارشی کلمات شود؟

(۱) او به اندازه‌ی کافی عرض همراه داشت.

(۲) شما نسبت به باورهای خود تعصب دارید.

(۳) خلیفه‌ی پیامبر کسی است که دخترش در خانه‌ی اوست.

(۴) هنگام رانندگی وقتی به پیچ رسیدید، آنرا بردارید.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کلمه‌ی «عرض» در معنایی که موردنظر جمله است باید به این شکل نوشته شود: ارز

۴۲- دلیل این‌که بحث الفاظ در منطق اهمیت دارد، کدام است؟

(۱) اصول کلی زبان در منطق تعیین می‌گردد.

(۲) الفاظ راه انتقال احساسات و هیجانات هستند.

(۳) منطق با زبان و هر چه به آن وابسته باشد سروکار دارد.

(۴) خطای در لفظ می‌تواند باعث خطای فکری شود.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. علت طرح مباحث الفاظ در منطق، وابستگی اندیشه به سخن و زبان است. همین وابستگی باعث می‌شود که خطاهای فکری در سخن ظهور یابند و خطاهای لفظی باعث کژاندیشی شوند.

- ۴۳- در کدام استدلال مغالطه، اشتراک لفظ باعث عدم تکرار حد وسط شده است؟
- (۱) دیوار موش دارد، موش گوش دارد، پس دیوار گوش دارد.
  - (۲) انسان از خاک است، خاک جامد است، پس انسان جامد است.
  - (۳) عسل شیرین است، شکر شیرین است، پس عسل شکر است.
  - (۴) شیر حیوان درنده است، شیر مفید است، پس حیوان درنده، مفید است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معنای شیر در دو جمله متفاوت است. در اولی به معنای حیوانی درنده که در جنگل زندگی می‌کند، است و در جمله‌ی دوم به معنای مایعی خوراکی و سفید رنگ است. شیر مشترک لفظی است.

- ۴۴- کدام مورد دارای مغالطه‌ی ابهام در عبارات است؟

- (۱) همه‌ی ما عمرمان را به دیگری می‌دهیم.
- (۲) بردن بار با فرغون شانه را زخم می‌کند.
- (۳) ارض قیمت ثبت ندارد و وابسته به بازار است.
- (۴) تا معلم با دانش‌آموز جدید وارد شد، او را دیدم.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «او» در عبارت، ممکن است به معلم یا دانش‌آموز و یا حتی شخص دیگری بازگردد. بنابراین عبارت دارای ابهام است. عبارات در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ به ترتیب باعث مغالطه‌های بار ارزشی کلمات، اشتراک لفظ و مغالطه‌ی نگارشی کلمات می‌شوند.

- ۴۵- چه مغالطه‌ای در عبارت زیر به کار رفته است؟

- «شما به من گفتید که شایسته‌ی دریافت جایزه هستم، لطفاً جایزه‌ی مرا بدهید.
- بله گفتم شایسته‌ی دریافت جایزه هستید نگفتم که جایزه را به شما می‌دهیم.»
- (۱) ابهام در عبارات
  - (۲) اشتراک لفظ
  - (۳) توسل به معنای ظاهری
  - (۴) بار ارزشی کلمات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شایسته‌ی دریافت جایزه بودن به التزام دلالت دارد بر دادن جایزه به فرد شایسته و به کار بردن معنای مطابقی کلمات به جای التزامی مغالطه‌ی «توسل به معنای ظاهری» است.

- ۴۶- در کدام گزینه تمامی الفاظ، مشترک لفظی هستند؟

- (۱) انسان - خواب - شیر
- (۲) شیر - روان - سیر
- (۳) سَفَر - قلب - خوش
- (۴) اسب - شیرین - گشت

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفاهیم شیر، روان، سیر، قلب، شیرین و گشت مشترک لفظی هستند. مفاهیم سَفَر، خوش، اسب، انسان و خواب مشترک لفظی نیستند.

۴۷- کدام عبارت درباره‌ی دلالت التزامی درست است؟

- (۱) بخشی از معنای اصلی لفظ را دربر دارد.
- (۲) معنای اصلی کلمه را به طور کامل دربرمی‌گیرد.
- (۳) در شعر و ادبیات استفاده‌ی بسیار دارد.
- (۴) از جهت دلالت بر معنا به دلالت مطابقی شبیه است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دلالت التزامی، دلالت لفظ بر معنایی است که لازمه‌ی آن است و جزء یا عین آن نیست. به این نوع دلالت در علوم ادبی مجاز گفته می‌شود و کاربرد زیادی در این علوم دارد.

۴۸- در عبارت «مهندسان راه و ساختمان قابل اعتماد نیستند؛ چون برای مردم نقشه می‌کشند» چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

- (۱) بار ارزشی کلمات
- (۲) اشتراک لفظ
- (۳) ابهام در عبارات
- (۴) توسل به معنای ظاهری

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «نقشه کشیدن» در مقدمات استدلال به دو معنای متفاوت به کار رفته و بنابراین نتیجه‌ای نادرست از آن به دست آمده است. صورت منطقی استدلال چنین است: «مهندسان راه و ساختمان برای مردم نقشه می‌کشند. کسانی که برای مردم نقشه می‌کشند، قابل اعتماد نیستند؛ پس مهندسان راه و ساختمان قابل اعتماد نیستند.»

۴۹- در کدام عبارت، اشتراک لفظ وجود دارد؟

- (۱) از دل برود هر آنکه از دیده برفت
- (۲) اگر خدا را یاری کنید، او نیز شما را یاری می‌کند.
- (۳) برادر که در بند خویش است، نه برادر نه خویش است.
- (۴) چون از دوستانت بریدی آن‌ها هم از تو بریدند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این عبارت، خویش مشترک لفظی است.

۵۰- هر یک از مغالطه‌های زیر با کدام عبارت هم‌خوانی دارد؟

- مغالطه اشتراک لفظ - مغالطه بار ارزشی کلمات - مغالطه ابهام در عبارات
- (۱) معنایی واحد اما با الفاظ متفاوت - لفظی واحد با معنای گوناگون - جملات دوپهلوی
  - (۲) لفظی واحد با معنای گوناگون - معنایی واحد اما با الفاظ متفاوت - جملات دوپهلوی
  - (۳) لفظی واحد با معنای گوناگون - معنایی واحد اما با الفاظ متفاوت - لفظی با دو معنا به دلالت التزام و مطابقه
  - (۴) معنایی واحد اما با الفاظ متفاوت - معنایی واحد اما با الفاظ متفاوت - لفظی با دو معنا به دلالت التزام و مطابقه

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- ۵۱- ضرب المثل «خَر ما از کره گی دم نداشت» تداعی کننده کدام یک از گزینه‌های زیر است؟
 (۱) تضمن (۲) التزام (۳) اشتراک لفظ (۴) ابهام در عبارات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ضرب المثل‌ها غالباً به دلالت التزام بر معنایی که لازمه یک شیء است دلالت می‌کنند.

- ۵۲- در عبارت زیر کدام مغالطه به کار رفته است؟
 از شخصی خواستند با «کشور» جمله بسازد در پاسخ گفت: با کشور رفتم محکم به صورتم خورد.

- (۱) اشتراک لفظ (۲) توسل به معنای ظاهری
 (۳) شیوه نگارش کلمات (۴) ابهام در عبارات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با کش و رفتم محکم به صورتم خورد.

- ۵۳- در کدام گزینه امکان مغالطه «اشتراک لفظی» وجود ندارد؟

- (۱) معلم، شعر سهراب سپهری را فصیح و بی‌اشکال خواند.
 (۲) دانش‌آموزان با وجود این امکانات نمی‌توانند خوب درس بخوانند.
 (۳) این ملک در گذر تاریخ در دست افراد متعددی بوده است.
 (۴) این ماهی که گذشت دیگر هرگز باز نخواهد گشت.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اینکه «ملک» و «مُلک» دو معنای مختلف دارند و هر دو در اینجا ممکن است منظور باشد، موجب مغالطه «اشتراک لفظ» نمی‌شود بلکه مغالطه «شیوه نگارش کلمات» را ایجاد می‌کند.

گزینه ۱: «خواند» سه معنا می‌تواند داشته باشد:

- (۱) قرائت کرد (۲) دانست (۳) آواز خواند

گزینه ۲: «با» دو معنا می‌تواند داشته باشد:

- (۱) علی‌رغم (۲) در صورت

گزینه ۴: «ماهی» دو معنا می‌تواند داشته باشد:

- (۱) حیوان آبی (۲) یکی از ماه‌های سال

۵۴- در عبارات «آرزو دختر رئیس است، آرزو خیالی دست نیافتنی است، پس دختر رئیس، خیال دست نیافتنی است» و عبارت «رستم بر اسب نشست و دستی به سرش کشید و حرکت کرد» چه نوع خطای اندیشه (مغالطه) به ترتیب به کار رفته است؟

- (۱) مغالطه اشتراک لفظ - مغالطه توسل به معنای ظاهری
- (۲) مغالطه توسل به معنای ظاهری - مغالطه ابهام در عبارات
- (۳) مغالطه اشتراک لفظ - مغالطه ابهام در عبارات
- (۴) مغالطه توسل به معنای ظاهری - مغالطه شیوه نگارش کلمات

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در مثال اول آرزو در دو بخش، دارای دو معنی جداگانه است و مغالطه « اشتراک لفظ » ایجاد شده است و در عبارت دوم مغالطه « ابهام در عبارات » صورت گرفته است.

۵۵- نوع دلالت لفظ بر معنای جملات زیر، به ترتیب در کدام گزینه، به درستی ذکر شده است؟

- (الف) در هنگام کسوف بگوئیم، خورشید گرفت
- (ب) دلالت لفظ «شیر» بر معنای «شجاع»
- (۱) مطابقی - تضمنی
- (۲) تضمنی - التزامی
- (۳) التزامی - تضمنی
- (۴) مطابقی - التزامی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دلالت «تضمنی»، دلالتی است که لفظ متضمن (دربردارنده) بخشی از معنای اصلی لفظ است. در مثال آورده شده در صورت سؤال: هنگام کسوف، مقصود از خورشید گرفتگی قسمتی از قرص خورشید است، نه تمام آن. دلالت التزامی، دلالتی است که بر لازمه یک شیء دلالت می کند. در مثال آورده شده در صورت سؤال شجاع بودن لازمه شیر بودن است.

۵۶- وقتی ظاهر یک کلمه موجب شود تا دو معنای آن کلمه را با هم اشتباه بگیریم، در دام مغالطه ی ..... افتاده ایم.

- (۱) توسل به معنای ظاهری
- (۲) اشتراک لفظ
- (۳) نگارش کلمات
- (۴) بار ارزشی کلمات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر دو معنای یک کلمه را با هم اشتباه بگیریم اشتراک لفظ و اگر دو دلالت یک کلمه را اشتباه بگیریم، توسل به معنای ظاهری خواهد بود.

۵۷- با توجه به معنای ذکر شده برای هر لفظ، کدام گزینه مشترک لفظی نیست؟

- (۱) ریش: زخم، موی صورت
- (۲) دوش: شانه، دیشب
- (۳) بادیه: کاسه، بیابان
- (۴) شیر: شجاع، نوعی حیوان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه، از دلالت مطابقی و التزامی استفاده شده است نه دو معنای متفاوت یک لفظ.

۵۸- کدام مغالطه در عبارت «او گفت که من باید این کار را انجام دهم، پس من این کار را انجام می‌دهم» به کار رفته است؟

- (۱) اشتراک لفظ
(۲) ابهام در عبارات
(۳) بار ارزشی کلمات
(۴) توسل به معنای ظاهری کلمات

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در جمله‌ی «او گفت که من باید ...» مشخص نیست که مرجع ضمیر «من» به گوینده‌ی این جمله برمی‌گردد یا «او» که در این جمله آمده است و مغالطه‌ی ابهام در عبارات به کار رفته است.

۵۹- به ترتیب هریک از کلمات مشخص شده در عبارات زیر به کدام دلالت به کار رفته است؟

«این نویسنده قلم شیوایی دارد - آدرس دقیق را از دکه‌ی روزنامه‌فروشی پیرسید - بر اثر باد، درخت شکست»

- (۱) التزام - التزام - تضمن
(۲) تضمن - مطابقه - التزام
(۳) مطابقه - التزام - تضمن
(۴) مطابقه - تضمن - مطابقه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دلالت شیوایی قلم بر شیوایی اثر و نویسنده به دلالت التزام است. دلالت دکه‌ی روزنامه‌فروشی بر فردی که در دکه‌ی روزنامه‌فروشی است به دلالت التزام است. لفظ درخت بر بخشی از معنای اصلی درخت دلالت دارد و تضمینی است.

۶۰- کدام عبارت گویای دلیل توجه منطق‌دانان به مبحث الفاظ است؟

- (۱) ریشه‌ی همه‌ی افکار و اندیشه‌های انسان در زبان است.
(۲) علم منطق وارد قواعد صرفی و نحوی نمی‌شود.
(۳) خطای در الفاظ و معنای آن‌ها موجب خطای در اندیشه می‌شود.
(۴) قواعد دستوری زبان‌های گوناگون، متفاوت است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. انسان برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کند و از آن‌جا که خطای در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند باعث خطای در اندیشیدن (تعریف و استدلال) شود، در منطق به مبحث الفاظ توجه خاصی می‌شود. علم منطق به زبان خاصی وابسته نیست و وارد قواعد صرفی و نحوی نمی‌شود.